سال سوم شماره پنجاه چهارم
شماره مسلسل ۱۳۴
چهارشنبه ۲۸ حوت ۱۳۸۱ هش
۱۶ محرم الحرام ۱۴۲۲ ه
19 March 2003

PROPERTY OF ACKU

DAILY ارادہ

د افغان نشراتی مرکز ملی خپلواکه ورځپانه

AFGHAN MEDIA RESOURCE CENTER A.M.R.C
سال تاسیس ۱۳۷۹ هـ ش

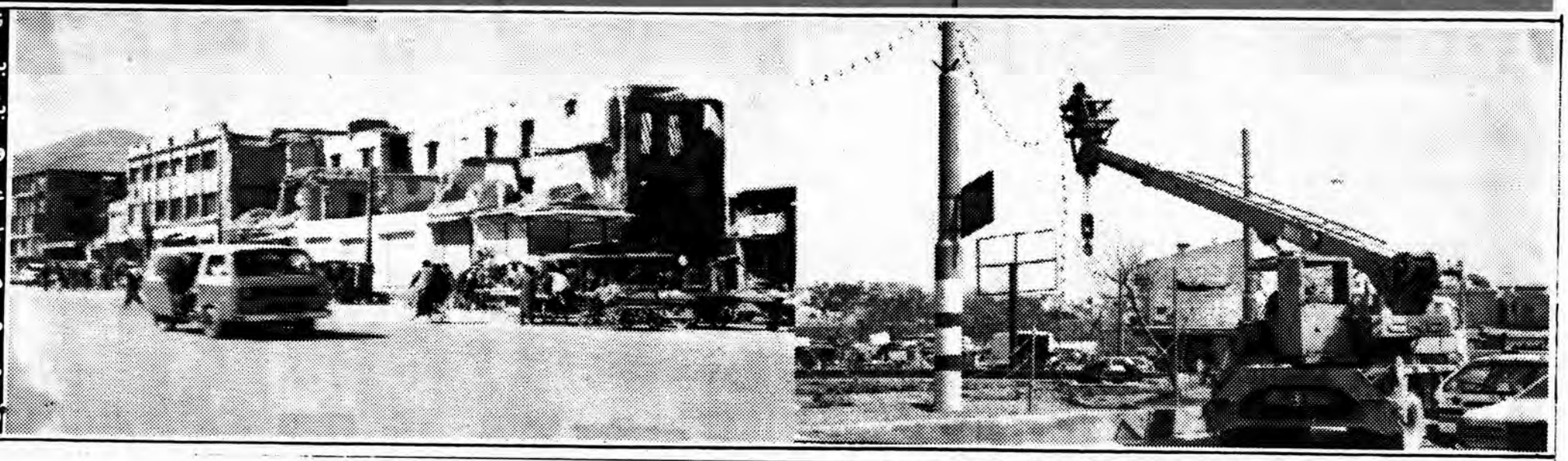

نوروز ! مقدمت را، باآویختن چراغهای رنگه ، به روی چار راه های شهر ویران خویش ،بدان سبب عزیز میداریم که مگر کلبه های تاریک مارا درسال پیشرو ازنوربرق ضیایی وسیمای کشوررا از شربیماری ، فقر،بیکاری وویرانی ، صفایی باشد

سرمقاله

د لوی اوبښونکی خدای په نامه

با ۱۴۰۰میلیون دالرچه کردند؟

درحالیکه یکروز بیشتر به حلول سال نو ۱۳۸۲هجری خورشیدی باقی نمانده است . با نگاهی به سال رفته درمی یابیم که حکومت درمقابله با بسیاری ازچالش های که زود ودنش را درهمین محدوده زمانی با مردم عهد کرده بود ،کوتاه آمده است .

وقتی می گویند چهارم حصه اطفال کشوربه سن پنج سالگی نمی رسد . زمانیکه وفات ۴۵زن را درهر ۲۴ساعت ازاثر شرایط ناگوار مربوط به وضع حمل احصائیه میدهند .گاهیکه می شنویم پنجاه فیصد اطفال به سوتغذی مزمن گرفتار اند وبیماری های تویرکلوز. ملاریا .کولرا . سرطان .مخرقه .لشمانیا درساحات مختلف کشوربه شکل مرگبار تبرزدارد.وقتی کابل را که پای تخت کشورست . همچنان وهنوز درنورچراغ های تیلی واریکین ها شهر مخروبه وجنگ زده وپرتنش ازرشوت ودزدی و زورگویی وتهدید وحق تلفی ولاپروایی درمقابل قانون می یابیم واین شهر را معیاری برای مطالعه وضعیت سایر ولایات کشور ودرعدد حضور قوای بین المللی حافظ صلح قرار میدهیم . مسلما که رقم مصرف ۱۴۰۰ میلیون دالر امریکایی طی سال گذشته .خیلی درشت می نماید .مگر اینکه بپذیریم . بیشترین این وجوه صرف تجملات ومعاشات اراکین بلند پایه کشوری وبروبیا های آنان به کشورهای خارج با بیش کشیدن این دلیل که افغانستان را ازانزوای بین المللی نجات میدهند ومساعدت های جوامع بین المللی برای جامعه فقیر افغانستان راجلب می نمایند . شده است

عمق فاجعه وقتی آشکار میگردد وتوازن زندگی زمانی به هم میخورد که معاش یک کارمندی عادی دولت را که معادل سی تاچهل یا پنجاه دالر میگردد بامعاشات هزاردرهزار دالری برزگانی که درکرسی های بالایی . رفاه وتوسعه را برای مردم وکشور .ادعا دارند .مقایسه کنیم .بنا اگر پرداخت رقم ۲۴۲میلیون دالر به نام حقوق ومعاشات کارمندان با درنظرداشت ضرورت های زندگی یک انسان.منصفانه صورت می گرفت مسلما که حلال بسیاری ازمشکلاتی که جامعه درحال حاضر با آن روبرو است می بود وکم ازکم ازفیصدی سوتغذی کودکان ومرگ ومیر مادران که ازاقتصادبسیار بدوپایین خانواده ها ناشی میشود . می کاست .

۱/۹میلیارد دالری که موسسات ودفاتر سازمان ملل متحدوسازمان های بین المللی غیر حکومتی درپروژه های متعدد رفاهی وبازسازی طی سال گذشته صورت مصرف نشان داده اند . با توجه به کمتر ملموس بودن آن رقم خیلی سرسام آور ست. وبیش ازاینکه مبلغ متذکره نیازمندی های اساسی مردم را طور بنیادی ،نشانه گیری کرده باشدبیشتر سطحی ومقطعی به قول دیگر اضطراری به مصرف رسیده است . واینجاست که کمتر کارآیی وجهه مصرف شده عملا درزندگی مردم دردمند وکشورویرانه از جنگ محسوس است .وبدین ترتیب با کوهی ازدردهاونابسامانی ها گره ها ومشکلات . که قسمتی ازان ازسال گذشته ازاثرسهل انگاری ها وبعضا عملکرد های ناشیانه . ناشی میشود وارد سال دیگری میشویم .

ددوه میلیارد دوه دالرو دمرستی ژمنه

د افغانستان د بیا رغونې لپاره هغه نړیوال کنفرانس چې د بیلجیم په پلازمینه بروکسل کې دوام لري نړیوالې ټولنې په دغه غونډه کې روان عیسوی کال کې د دوه میلیاردو ډالرو د مرستې ژمنه کړې ده .

د اروپا ټولنې او متحده ایالاتو پلاوو ویلې چې د بهرنیو چارو د وزارت مرستیال ویلي چې دوی به په روان میلادي کال کې له افغانستان سره اته سوه میلونه ډالره مرسته ورسره کړي ده.

ویلې چې په پر عراق برید هم وشي دوی به خپل پام له افغانستان څخه وانه ړوي .

انفجار در قوماندانی گارنیزیون کابل

صدای انفجارمهیبی ازمحوطه قوماندانی گارنیزیون کابل حوالی ظهردیروز درشهر کابل پیچید وهم زمان با آن دروازه گارنیزیون بروی آنانی که می خواستند ازچگونگی موضوع اطلاع حاصل کنندبخصوص خبرنگاران مسدودساخته شد .

با آنهم رادیو آزادی ازقول خبرنگرانش گزارش داد: ازاثر این انفجارکلیه شیشه های ساختمان های مجاورگارنیزیون کابل به شدت تکان خورده زمینه نگرانی باشنده گان آن ساحه را فراهم آورد.

یک منبع امنیتی که نخواست شهرتش افشا شود . با تائید وقوع انفجارگفت که مامورین گارنیزیون کابل .مابن دارای ساختمان پیچیده ای را که خنثی ساختن آن خطرات جانی را درپی داشت .ناگزیرمنفجر ساختند . وهیچ اقدام خرابکارانه یی درعقب این عمل جا ندارد

قابل تذکراست که قوماندانی عمومی گارنیزیون کابل درجوارقرارگاه نیروهای بین المللی همکاربه تامین امنیت موقعیت دارد وفاصله چندانی ازسفارت ایالات متحده امریکا درکابل ندارد

"اراده"

دهندقونسولګری پرانستل شوه

دهند حکومت له درویشت کلس خنډ وروسته خپله قونسلګری په کندهار کې په رسمي ډول پرانیسله

په کندهار کې د پرانیستلو په مراسمو کې د هند سفیر وي وی کانجو . د کندهار والی ګل آغا شیرزی او بو سمیر بهرنیو دیپلومات نو کمون درلود

د هند سفیر د قونسلګري پرانیستل د هند او افغانستان په اړیکو کې مهم ګ م وبللو .

ده همدا شان د کندهار له ولایت سره د پنځه ویشتو بسونو مرسته هم اعلان کړه او همدا شان به هند په کندهار کې د وچو میوو د زیرمو په بیا جوړولو کې هم مرسته کوي

دری ارخیز ټرون

له پاکستان څخه د افغان کډوالو د پخپله خوښه را ستنیدلو په اړه یو دری ارخیز ټرون لاسلیک شو .

دغه ټرون چې د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت د مهاجرینو دوزیر عنایت الله نظري د پاکستان د یوه پلاوي او د ملګرو ملتونو د کډوالو د عالي کمشنري له خوا پرون په بروکسل کې لاسلیک شو .

موخه یې په خپله خوښه له پاکستان څخه د افغان کډوالو راستنیدل دي د ښاغلي نظري په وینا ددي ټرون تر مخه به له راستنیدونکو څخه د دوی د مالونو محصول نه اخیستل کیږي

هغه کډوال چې قانوني اسنادونه لري تر دریو کلونو پوري به دحکومت له خوا تر څارنې لاندې نه نیول کیږي

دغه ټرون په داسې وخت کې لاسلیک کیږي چې د پاکستان د پولیسو له خوا افغان کډوال خورا خورول کیږي

صدام ۴۸ ساعت برای جلوگیری از جنگ دردست دارد

جورج بوش رئیس جمهورایالات متحده امریکا به صدام حسین رئیس جمهور عراق وپسرانش چهل وهشت ساعت وقت داده است تاعراق را ترک کند درغیر آن باحمله نظامی ایالات متحده امریکا روبرو خواهد شد.

بوش این اخطار را طی یک بیانیه ای که شب گذشته ازطریق تلویزیون ایراد می کرد صادر کرده است .ساعات قبل ازآن مقامات کشورهای ایالات متحده ، بریتانیا واسپانیامسوده فیصله نامه ترتیب شده را ازشورای امنیت ملل متحد که اجازه جنگ را خاستار می شد واپس گرفته زیراپشتیبانی ازآن وجود نداشت بوش گفت ایالات متحده امریکا مجبور است تامسئولیت خلع عراق را از سلاح مضنون به کشتار جمعی به عهده بگیرد. چون شورای امنیت سازمان ملل متحدبه اقدامی دراین مورد متوصل نشده است وی افزود: شورای امنیت سازمان ملل متحدمسئولیت های خودرا انجام نداده است. ازاینرو ما درصدد آن برمی آییم عراق متصلاً تقاضای ایالات متحده امریکا را مبنی برتبعید صدام حسین رد کرده است .

پنځلس ستري کمپني افغانستان ته راځي

د انګلستان د هیواد پنځلس ستري صنعتي کمپني به په نیږدي راتلونکي کي افغانستان ته راځي .

دغه کمپني به د افغانستان په صنعتي او تخنیکي برخه کي خپل فعالیتونه پر مخ بیایي .

دغه پاسني څرګندونې په کابل کي د برتانیې سفیر د افغانستان د سوداګرۍ له وزیر مصطفی کاظمي سره په کتنه کي وکړې .

د برتانیې سفیر همدا شان وویل چې ډیر زر به د برتانیې د چاتر ستندرد بانک په کابل کي خپله نمایندګي پرانیزي

بیکاری لنګیږی ، خواری زیږوی

غروال

کار د انسان جوهر دی ، د خپلو لاسونو په تړاکو حلاله روزی پیدا کول د اسلام د مقدس دین له ارشاداتو څخه دی او کار کول د انسانی ژوند د پرمختګ په لار کی ټول پراته خنډونه او مشکلات له منځه وړي ، هغه انسان چی کار نه کوي او خپلی شپې ورځې په خوبونو او چورتونو بندوی نو بې له شکه یې ژوند له مشکلاتو سره مخامخ وي او نتیجه دا کیږي چی نیستی او خواری ورته مخه کوي او دنورو مرستې نه یې ستړګي نیولي وي به دې لاړو په پښتو کي یو مشهور متل هم شته چي دې ته کي ته انسان متوجه کوي لکه چې وایي : "بیکاري لنګیږي ، خواري زیږوي" . دا یو واقعیت دی دهري ټولني وګړي چی دکار پر ځای خوبونه کوي او یا په سوچونو او چورتونو وخت تیروي نو په ورځني ژوند کي له نیستی او خواری سره لاس او ګریوان وي ، د نورومرستي نه یې ستړګي نیولي وي او په دي تمه شپې سبا کوي چې که یو څوک مرسته ورسره وکړي او ورځني مشکلات یې له منځه یوسي ، چې دابیا د یوي ټولني لپاره له تدریجي مرګ پرته بله نتیجه نه لري او ورو ورو به د نیستی او نابودی لاره ووهي ، افغانان بیکاري نه خوښوي اونه د نورو په مرسته دومره تکیه کوي چې خپل ټول کاروبار په اواري کړي چې همدا اوس یې په مخکې پرتې دي . د ننی متمدني نړی حیرانوونکي پرختګونو ته کله وکتل شي دا ټول د انسان د کار او زیار نتیجه ده ، په نړی کې ننی تخنیکي انقلاب پخپله منځ ته نه دي راغلي بلکي کار او زیار پوري اړه لري خکه خو یې نو دادی نن هغه امکانات تر لاسه کړي دي چې د نن ورځي انسان ورته ضرورت لري .

دهري ټولني وګړي چی دکار پر ځای خوبونه کوي او یا په سوچونو او چورتونو وخت تیروي نو په ورځني ژوند کي له نیستی او خواری سره لاس او ګریوان وي ، د نورومرستي ته یې ستړګي نیولي وي او په دي تمه شپې سبا کوي چې که یو څوک مرسته ورسره وکړي او ورځني مشکلات یې له منځه یوسي ، چې دابیا د یوي ټولني لپاره له تدریجي مرګ پرته بله نتیجه نه لري او ورو ورو به د نیستی او نابودی لاره ووهي.

انسانانو خپلې خولې بهولي او بې خوبې یې تیري کړي دي ، دغه موږ رن امکانات چې نن دمتمدني نړی د خلکو په الاس کې موجود دي دا پخپله د دوی دلاس محصول دی او دوی له ډیرې پخوا زمانې څخه په دي پوهیدل چې دانسان ارامي اوسوکالي د دوی په ورکوي ؟ خواب دادی چی نه داسي نه ده بلکي یو لړ بهرني او کورني عوامل ددي سبب شوي دي چې زموږ د کار او زیار نتیجه یې په اوبو لاهو کړي ده ، موږ او زموږ پلرونو خپل وطن څو ځلي ودان کړي دي ، خو بیا د بهرنیو یرغلګرو په لاس وران شوي او ودانۍ یې په کنډواله بدلي شوي دي . دادی نن بیا هم زموږ خلك ددغه شان ورانیو او کنډوالو په بیا ودانولو بوخت دي او ټولي هغه کنډوالي بیا ودانوي چې د بهرنیو یرغلګرو او بهرنیو لاس وهنو په نتیجه کي منځ ته راغلي دي ، نن زموږ هیوادوال یو ځل بیا له یوي داسي ازموینې سره مخامخ دي چې که خدای (ج) دي نه کوي لږه بېړه غوري هم وشي د خواړو وطن ددغه زخمي زخمي بدن ټکورول به راته ډیر ګران تمام شي او موږ به بیا هم د خپل کار او زیار نتیجه هغه شان تر لاسه نه کړاي شو لکه څنګه چې موږ او زموږ وطن ورته ضرورت لري .

افغانان هم دغه اصل ته په پاملرنې سره له ډیرې پخوا زمانې څخه دي ټکي ته متوجه وو او مشرانو یې

وحید
د مخابراتی شبکی له پراختیا سره مرسته

د متحده ایالاتو د تجارت او پرمختیا اداری د افغانستان د مخابراتو وزارت ته ۲۸۰۰۸۱ ډالره بی غوضه مرسته اعلان کړه . ددغی مرستی په وسله به افغانستان کی د مخابراتی بنسټونو د جوړولو د پلان شوی پروژی سروی ترسره شی . ددغی مرستی سند د متحده ایالاتو په سفارت کی دیوی غونډې په ترڅ کی یو بل لوری ته ورکړل شو . د متحده ایالاتو د حکومت په نماینده ګی په کابل کی د هغه هیواد سفیر او د افغانستان د حکومت په استازیتوب د مخابراتو وزیر ښاغلی معصوم ستانکزی په دغی مرستی پوری اړوند اسناد لاسلیک کړل .

د بیا جوړولو او ملی پرمختګ د اهدافو د لاس ته راوړلو په خاطر د افغانستان مخابراتو ته ډ لومړیتوب حق ورکړی دی . اوس مهال افغانستان په ټوله نړی کی یوه دیره ضعیفه مخابراتی شبکه لری چی په هر ۶۲۵ افغانانو کی یوازی یو کس له تیلوفونی خدماتو څخه ګټه پورته کولی شی . دغه سطحه د پرمختلونکو هیوادونو له معیار نه ډیره ټیټه ده چی د هرو سلو کسانو لپاره ۲،۶ لینونه غواړی او د نړیوال بانك د هغه معیار نه هم ډیره ټیټه ده چی نوموړی بانك يي داغیزمن اقتصادی پرمختګ لپاره ضروری ګڼی .

اوس مهال افغانستان په ټوله نړی کی یوه ډیره ضعیفه مخابراتی شبکه لری چی په هر ۶۲۵ افغانانو کی یوازی یو کس له تیلوفونی خدماتو څخه ګټه پورته کولی شی . دغه سطحه د پرمختلونکو هیوادونو له معیار نه ډیره ټیټه ده چی د هرو سلو کسانو لپاره ۲،۶ لینونه غواړی او د نړیوال بانك د هغه معیار نه هم ډیره ټیټه ده چی نوموړی بانك يي داغیزمن اقتصادی پرمختګ لپاره ضروری ګڼی .

په هیواد کی د مخابراتی پروژی تخنیکی او مالی اړخونه وڅیړی او د تطبیق لپاره به یې د لاړو چارو سپارښتنه وکړی .

د متحده ایالاتو د تجارت او پرمختیا اداره په پرمختلونکو او د منځنی ګټی لرونکو هیوادونو کی اقتصادی وده زیاتوی او په نوموړی هیوادونو کی د متحده ایالاتو تجارتی ګټو ته پراختیا ورکوی . دغه اداره بیلابیلو تخنیکی مرستو ته پیسی ورکوی دعملی اړخ ځیړنه ، روزنه ، د اشنایی پیدا کولو لپاره لیدنی او د مدرنو ټیکنالوژیو په برابرولو کی مرسته کوی .

د تجارت او د پرمختیا د اداری لخوا تمویلیږي د افغانستان د مخابراتو د وزارت لخوا د وړاندیزی شوی بنسټونو د پراختیا او د مناسب او ازاد تجارتی چاپیریال د پیدا کولو په خاطر د حرفوی ورکشاپونو جوړول تمویلوی . د امریکا د تجارت او پرمختیا د اداری لخوا په ستراتیژیکی توګه د بهرنی مرستی استعمالول چې په کوربه هیوادونو کی د پانګی اچونی مناسبی پالیسی او د فیصلې کولو مرکزونه تقویه کوی ددی سبب کیږي چې د تجارت لپاره ډاډمن چاپیریال او دوامداره اقتصادی پرمختګ را پیدا شي . ددغه ماموریت په ترسره کولو کی د تجارت او پرمختیا اداره په اقتصادی ډګرونو زیات ټینګار کوی څکه دغه څانګی ښایي د متحده ایالاتو د توکو د صادراتو او د صادراتی خدماتو څخه ګټه پورته کړی .

بخش دوم

اتفاق و صمیمیت ملی

ص . و . از پوهنتون مکماستر کانادا قسمت پنجم

ز : حدود قدرت حکومت مرکزی :

"حکومت مرکزی قوی" و "حکومت فدرالی" به شعار های مبدل گردیده اند که حامل تعبیر های نادرست و مبالغوی و تاپه های "پشتون سالاری" و "تجزیه طلبی" میباشند. غیر پشتون بدون داشتن مدارک معتبر ادعا میکند که حکومت قوی مرکزی مرادف است با تفوق طلبی پشتونها. در حالیکه پشتون بدون ارائه استدلال مقنع ادعا میکند که کلمه فدرالی به مفهوم تجزیه مملکت است. از خلال صحبت با افراطیون هر دو طرف روشن میشود که هر دو گروه به جای اینکه به دقت حرفهای همدیگر را گوش کنند قربانی حساسیتها و تاپه های ناموجه گردیده اند. همچنان تحقیق نشان میدهد که اکثر این تاپه ها بر معلومات کافی، مدارک عینی، استدلال علمی و مشوره با مردم اتکاء نه داشته بلکه محصول موقفهای ایدیولوژیک ویا حساسیت های کور کورانه هستند. طی صحبت های تیم پوهنتون مکماستر با صدها افغان، پشتونی را یافته نتوانستیم که طرفدار تفوق یک قوم و محکومیت سایر اقوام باشد. همچنان حتی یک ازبک، تاجک، یا هزاره را نیافتیم که طرفدار تجزیه کشور و یا حتی فدرالیزم ساحوی (که هرقوم در یک ساحه مشخص کشور جدا از اقوام دیگر زنده گی کند) باشد.

بهتر است داعیان "حکومت قومی مرکزی" یا "حکومت فدرالی" نخست مغزهای خود را از تاپه های بی جا پاک ساخته، با حوصله به همدگر گوش فرادهند، از مردم اقوام خود مشوره بگیرند، مباحثه ها و مشوره های علمی به راه اندازند و به فکر حلی باشند که به خیر تمام کشور وقابل قبول برای تمام اقوام وطن باشد. شعار ها و موضع های جامد و کورکورانه یا تنگ نظرانه مانع مفاهمه های صمیمانه و توام با رواداری میگردند و باید اصلاح شوند.

س: حقوق اقوام وگروهها:

شکایاتی زیادی در مورد اتلاف حقوق اقوام وجود دارند که تعداد کمی آنها بر ارقام معتبر متکی اند. قسمت زیاد این شکایات به مقرری ها. پروژه ها و مسائل زبان و امکانات تعلیم و خدمات صحی مربوط می شوند ارزیابی عمیق این شکایات "چار مشکل زیر را برملا میسازد که باید برای حل آن تدابیر لازم سنجیده شوند:

۱-نبودن میکانیزم قانونی برای حراست حقوق.

۲-عدم موجودیت ارقام و احصایه ها.

۳-نبودن مشوره با تمام جوانب.

۴-آماده نبودن اذهان برای عدالت اجتماعی.

۱- -مکانیزم قانون برای محافظت حقوق اقوام وگروهها:

عدم موجودیت سیستم قانونی ایکه جای هر گروه را تثبیت و حقوق هر قوم را ضمانت نماید سبب تشدید رقابت برای رسیدن به قدرت ویا حفظ آن گردیده است. مردم از تجارب آموخته اند که تنها قدرت است که تامین حقوق گروه و قوم شانرا ضمانت کرده میتواند و وقتی قدرت نداشته اند حقوق شان تلف گردیده است.

به همین دلیل است که گروهها تلاش کرده اند که قدرت را به هر قیمتی که شده به دست آرند یا نگهدارند و رقبا را با هر دسیسه و توطئه ایکه شود از میدان بکشند شاید بنابر همین خلا تاریخی بوده است که گفته اند "که در نظام طبیعت ضعیف پایمال است."

امید است قانون اساسی جدید حداقل قسمتی ازین خلا را پر نماید. درغیر آن سلسله نوبتهای توام با محروم ساختن ها و انتقامها دوام خواهد کرد. امید است افغانستان روزی را ببینند که برای تامین حقوق قدرتمند بودن لازم نباشد ورقابت های سالم و مسالمت آمیز جای جنگهای مسلحانه، کودتاها، دسایس وتوطئه ها را بگیرد

رادیلوئنکی دځوانانو نړه

د مخ چلوونکی :حسیب الله نور

هیواد پرمور د خدمت حق لری

محمد جاوید قادری هغه خوان دی چې په مشومتوب کې ئې مور او پلار د امریکې متحده ایالاتو ته مهاجر شوی او دا دی له شلو کلونو وروسته ، خپل هیواد افغانستان ته راستنیږي. دی وایي زما نوم محمد جاوید قادری دی او کلیه چې په ښونځی کې وم په ۱۳۵۹ کال کی زموږ کور پاکستان ته مهاجر شو بیا پو کال وروسته مور د امریکی متحده ایالاتو ته ولاړو ما خپل ښونځی او کالج د امریکې متحده ایالاتو کی پای ته ورساوه او وروسته می د کمپیوتر په څانګه کی کار پیل کړ اوس د شپږو اونیو لپاره خپل مورنی او پلارنی هیواد ته راستون شوم چې هم د خپلو هیوادوالو او دوستانو لیدنه وکړم اوهم د افغانستان له دولت سره په کمپیوتری چاری کی مرسته وکړم. مور په امریکه کی یوه ټولنه لرو چې د همدی ټولنې له لوری زه افغانستان ته استول شوی یم. زه د کمپیوتر په برخه کی په هغو کورسونو کی تدریس کوم چې د افغانستان سره د مرستو د سمون د چارو د اداری له خوا د مخابراتو په وزارت کی په لاره اچول شوی نوموړی وایي ما وروسته له شلو کلونو خپل هیواد لیدلی زه دلته د ډیری خوښی احساس کوم . زموږ هیواد تر ډیرو خایو بنکلی دی او په مورِ حق لری څو چې خدمت یې وکړو ". په امریکه کې مورِ تل خپل هیواد یاداوه خو بدمرغو جګړو ډیرو زورولو دی وایي ما واده کړی دوه

ماشومان لرم . که وتوانیدم یوه تجارتی لاره به جوړه کړم چې هم خپل هیواد او هم په امریکه کی استوګنه غوره کړای شم . نوموړی د خپلی ژبی په هکله وایي چې زه تل په امریکه کی له افغانانو سره تماس لرم او هلته پر خپله مورنی ژبه غږیږم نو ځکه زما په لهجه او ژبه کی بدلون نه دی راغلی دی وایي زه خپلو ماشومانو سره هم کوښښ کوم چې خپله مورنی ژبه پوره په یاد وساتی . بښاغلی محمد جاوید قادری وایي : زما پیغام بهر کی نور افغاني ځوانانو ته دادي چې باید خپل هیواد ته راستنه شي او خدمت یې وکړي که به دایمي توګه نه شي کولای نو په موقتي توګه خو کولای شي چې راستنه شي او په هره برخه کی چې وی خپله تجربه دی هیوادوالو ته ولیږدوی .

نوموړی په هیواد کی دننه خوانانو ته داسي پیغام لري چې ، نور هیوادونه ډیر پر مخ تللی او دا ځکه چې دهغو هیوادونو خلك ډیر کار کوی خپل وخت هیڅ نه ضایع کوی . هلته ژوند د ماشین په څیر دی هیڅوك د خوشي خبرو کولو وخت نه لری نو ځکه هغو هیوادونو پرمختګ کړی . هیله لرم چې زما د هیواد ځوانان هم خپل وخت بیخایه تیر نه کړی او زیار وګالی . بښاغلی جاوید زیاتوی چې زموږ هیواد ډیر ښه فرهنګ او کلتور لری مور کولای شو د خپل دین ، فرهنګ او کلتور په چوکاټ کی په کارو زیار سره د بریاوو او پرمختګ لوړو پوړونو ته ورسیږو .

سال نو آرزوی نو

حمیدالله محصل پوهنځی انجینری پوهنتون کابل: نخست از همه سال نو ۱۳۸۲ را به مردم افغانستان تبریک می گویم. امیدوارم که بهار نو، بهاری باشد که امیدهای همه مردم کشور ما بر آورده شده وصلح سراسری در همه حصص کشور ما تامین شود. و بهارنو را مردم افغانستان با کار بازسازی و عمران کشور ویران شان خود آغاز نمایند. همچنان ما جوانان آرزو داریم که سال نو را با رفع همه مشکلات آغاز نمائیم چرا که جنگ ضربه را بر علاوه ویرانی کشور برنسل جوان زد. با شعله ور شدن جنگ جوانان ما از ادامه تحصیل باز ماندند. و اکثریت این جوانان به شغل آزادرو آوردند و از تعلیم و تحصیل رو گردان شدند بخاطر تقویت اقتصاد خود و فامیل شان. اطفالیکه در دامان مادران شان طی ۲۳ سال جنگ بزرگ شدن اصلاً مفهوم صلح را نمی دانند امیدوارم سال نو سال مشکل کشای همه بدبختی های ما ملت افغان باشد

صفیه متعلم صنف ۱۲ عایشه درانی: اولتر از همه سال نوبهار نو را به کافه ملت افغان زمین تبریک و تهنیت عرض میدارم. آرزو مندم که سال نو را با نوید صلح و ادامه تعلیم در سراسر کشور آغاز نمایم.

و در فضای کشور ما صلح دایمی وحقیقی حاکم باشد. تا جوانان بتوانند در فضای آرامش به دروس و تعلیم خود بپردازند.

عبدالرسول قرطاسیه فروش در چاراهی صدارت: سال نو را به همه مردم افغانستان تبریک می گویم انشاالله سال نو سال صلح و امید ها خواهد بود. قسمی که گفته اند در سالی که جنگ ضربه را بر علاوه ویرانی کشور برنسل جوان زد. با شعله ور شدن جنگ جوانان ما از ادامه تحصیل باز ماندند. و اکثریت این جوانان به شغل آزادرو آوردند و از تعلیم و تحصیل رو گردان شدند بخاطر تقویت اقتصاد خود و فامیل شان. اطفالیکه در دامان مادران شان طی ۲۳ سال جنگ بزرگ شدن اصلاً مفهوم صلح را نمی دانند امیدوارم سال نو سال مشکل کشای همه بدبختی های ما ملت افغان باشد

صفیه متعلم صنف ۱۲ عایشه درانی: اولتر از همه سال نوبهار نو را به کافه ملت افغان زمین تبریک و تهنیت عرض میدارم. آرزو مندم که سال نو را با نوید صلح و ادامه تعلیم در سراسر کشور آغاز نمایم.

و در فضای کشور ما صلح دایمی وحقیقی حاکم باشد. تا جوانان بتوانند در فضای آرامش به دروس و تعلیم خود بپردازند.

عبدالرسول قرطاسیه فروش در چاراهی صدارت: سال نو را به همه مردم افغانستان تبریک می گویم انشاالله سال نو سال صلح و امید ها خواهد بود. قسمی که گفته اند در سالی که جنگ ضربه را بر علاوه ویرانی کشور برنسل جوان زد. با شعله ور شدن جنگ جوانان ما از ادامه تحصیل باز ماندند. و اکثریت این جوانان به شغل آزادرو آوردند و از تعلیم و تحصیل رو گردان شدند بخاطر تقویت اقتصاد خود و فامیل شان. اطفالیکه در دامان مادران شان طی ۲۳ سال جنگ بزرگ شدن اصلاً مفهوم صلح را نمی دانند امیدوارم سال نو سال مشکل کشای همه بدبختی های ما ملت افغان باشد

صفیه متعلم صنف ۱۲ عایشه درانی: اولتر از همه سال نوبهار نو را به کافه ملت افغان زمین تبریک و تهنیت

اسدالله کارمند افغانستان بانک: با تقدیم نمودن تبریکات بمناسبت سال نو به هموطنان خسته شده از جنگ و امیدوارم سال نو را با عمران و بازسازی همه تاسیسات عام المنفعه و سر سبزی سراسر کشور آغاز کنیم. و آرزو مندم که کشور ما بتواند مانند سایر کشور های جهان در همه عرصه ها خود کفا باشد.

درد دل جوان

آمنه محصل سال دوم پوهنتون تعلیم و تربیه: مدت چهار ماه می شود که با پسرخاله ام عروسی کردم. پیش از عروسی پسر خاله ام در قسمت ادامه تحصیل من خوش بین بود. و می گفت که باعروسی من می توانم به دروس خود ادامه دهم. ولی حالا وی از رفتن به خارج از منزل بخصوص ادامه تحصیل موانع ایجاد می کند. و می گوید که به تحصیلم ادامه ندهم. پیش از عروسی وی در قسمت ادامه تحصیلم تشویقم می کرد اما حالا نمی دانم که چرا وی مانع ادامه دروسم می شود. اگر همه مردها به حرف خود استاد نباشند پس باید مانند من دختران باید بعد از پایان رسانیدن تحصیلات شان عروسی کنند.

خوانان اودهیواد بیا رغونه

زموږ هیوادنۍ د نورو هیوادونو په پرتله ډیر ژوبل او وران دی. له بلې خوا موږ تول غواړو چې زموږ هیواد هم د نورو هیوادونو په څیر پر مختیا ولری او زموږ د هیواد خلك هوسا ژوند ولری. پرته له شکه چې دا تول د زیار او هڅو په پایله کې لاسته راتلای شی د نړۍ په ډیرو هیوادونو کې د جګړې بهیر تیر شوی او اوس ډیر له دغو هیوادو څخه کورو چې ښه اقتصاد او ښه پرمختیا لری. د بېلګې په ډول د جاپان. کوریا. جرمنی او نورو هیوادونو څخه نوم اخستلی شو چې جګړې کې تیری شوی .وران شوی خو ددغو هیوادونو د خلکو په زیار همت او هڅو سره هغه بیرته ودان شوی. اوان د نړۍ له پر مختللو هیوادونو څخه شمیرل کیږی. خو له یاده باید ونه ویستل شی چې په نوموړو هیوادونو کی وروسته له جګړې خوانان د تولو کارونو فزیکی برخه په غاړه درلودی او دغه رازی په نورو برخو کې هم بشپړه ونده اخستی ده. زموږ هیواد هم خپلو خوانانو ته ګوری او د هیواد تول وګړی په تیره بیا د ډیر عمر خاوندان او ماشومان د خپلو خوانانو د هڅو او زیار په هیله دی د هیواد خوانان باید د هیواد د بیا ودانولو په چارو کې تر نورو ډیره برخه واخلی او هغه په ښه توګه ترسره کړی. د هیواد خوانان باید د نورو سره د سیالی احساس په ځان کې پیدا کړی. ډیر وخت د نورو هیوادونو د لاسته راوړنو او یارنو په وخت کې چې په اقتصادی. سپورتی. علمی یا فرهنګی برخو کې لاسته راځی زموږ د هیواد خوانان ځانګړی احساس لری او هرومرو د هر یوه په زړه کې دا راګرځی چې باید زموږ هیواد هم باید دغه ویارنی درلودلای. کیدای شی موږ هم دغه راز ویارنی لاسته راوړو. خو ویارنی او پرمختګونه پرته له زیار څخه لاسته نه راځی نو راځی چې تول په ګډه سره د هیواد د بیا جوړولو لپاره هڅه او زیار اوباسی او هغه د ویارنو لوړو پوړونو ته ورسوو.

عکاسی :سباوون

از بازسازی چه میگویند؟

ایمل محصل پوهنځی علوم اجتماعی پوهنتون کابل: به نظر شما بازسازی یعنی چه؟

به نظر من بازسازی یعنی عمران مجدد عرصه های مختلف در یک جامعه می باشد. جنگ های ۲۳ ساله در کشور ما تماماً عرصه ها را ویران نموده است که این عرصه ها به بازسازی و اعمار مجدد ضرورت دارد. اما طوریکه دیده می شود برنامه بازسازی در کشور طی مدت یک سال و چند ماه بسیار به آهسته گی پیش می رود، پول را که دول جهان غرض بازسازی افغانستان در کنفرانس توکیو اختصاص دادند و از طریق موسسات این پول به مصرف می رسد. به شکل مناسب آن در کار بازسازی به مصرف نمی رسد. این موسسات از این پول برای شان در قدم اول دفاتر، موبل و تخنیکچر زیبا موتر های مقشن و معاشات کارمندان شان را اجرا می کنند و از پول مذکور فقط تا به حال کمک های ناچیزی را برای مردم افغانستان تهیه کرده اند می شد که این موسسات از این پول فابریکه ها را اعمار می کردند سرک های ما را احداث کنند. ولی متاسفانه که سرک های ما تا هنوز احداث نشد و کدام فابریکه هم اعمار نگردیده است. پس از این جا دیده می شود که موسسات فقط پول بازسازی افغانستان را به مصارف خود تخصیص داده اند. حال پر ما جوانان و در مجموع بر مردم افغانستان است که خود شان آستین های شان را برزده و در احیا و بازسازی کشور جنگ زده وویران شان سهیم شوند اگر به فکر این باشند که کشور های خارجی وطن شان را اعمار می کند. این یک اشتباه است.

راضیه کارمند وزارت معارف: به نظر شما بازسازی باید از کجا آغاز گردد؟ جنگ های دودهه کشور ما را به خرابه مبدل ساخته است. حتی افکار و ذهن مردم ما به بازسازی نیاز دارد که باید در قدم اول افکار و روان مردم افغانستان بازسازی گردد.

فعلاً تعداد زیاد مردم ما بی سواد اند که در بین آنان تعداد جوانان زیاد تر می باشد که در قدم دوم باید کار بازسازی از باسواد شدن مردم افغانستان آغاز شود. و این کار را دولت باید جدی بگیرد. بخاطریکه آینده بدست جوانان است در یک جامعه که همه آن بیسواد باشند آینده آن جامعه چه خواهد بود. تقاضای من از دولت این است که پروسه باسواد شدن را در کشور اجباری اعلام کند و کورس های سواد آموزی در هر کوشه و کنار ایجاد شود. در آن وقت وطن ما اعمار و آباد خواهد بود.

امروز جشن نوروز، در ذهن هر هم میهن ما، میله گل سرخ را تداعی میکند و حتی واژه گان "تـوروز" و "گـل سـرخ" مرادف هم به کار گرفته میشوند و این هر گز بیجا نیست، زیرا در کشور باستانی ما، امروز میله گل سرخ با شکوهترین و اساسی ترین بخش از مراسم و آیین های جشن نوروز را میسازد که در خاستگاه اسطوره یی نوروز در بلخ گزین برگزار میگردد.

اطلاق نام شاعرانه "گل سرخ" براین میله عنعنوی هم هرگز بی مناسبت نیست زیرا چنانکه از سروده های سرایشگران بر میآید، بلخیان، نوروز و بهاران را از گذشته های دور همپای شگفتن انواع گل ها و به ویژه گل های سرخ پذیرا می شدند و اگر نه رابعه بلخی در ستایش بهار بلخ زمزمه نمیکرد:

زبس گل که در باغ ماوی گرفت
چمن رنگ ارژنگ مانی گرفت
ویا فرخی سیستانی نمیسرود:
بدین خرمی جهان، بدین تازه گی بهار
بدین روشنی شراب، بدین نیکویی نگار
یکی چون بهشت عدن،
یکی چون هوای دوست
یکی چون گلاب بلخ،
یکی چون بت بهار
همین اکنون با آغاز نوروز و نوبهار نه تنها دامنه های سرسبز کهساران البرزوشادیان در جنوب بلخ، پوشیده از مفرش شنگرفین لاله ها، این گل های سرخ وحشی می شوند، بلکه حتی فراز بام ها ودیوار های گلین خانه های این دیار نیز با این گل خود رو آذین می یابد.

پیشنه میله گل سرخ با درونمایه امروزین آن، از آوان پیدایش آرامگاه امیرالمؤمنین حضرت علی کرم الله وجهه، آغاز میشود برپایه روایات مستند این آرامگاه مقدس که نخستین بار در سال ۵۳۰ هجری قمری، در هنگام فرمانروایی سلطان سنجرسلجوقی کشف شده بود و سپس در آوان حملهٔ مغول یکجا با آبادی های دیگر بلخ وشهر های دیگر خراسان به ویرانه مبدل گردیده بود در سال ۸۸۵ هجری قمری در زمان سلطان حسین پادشاه تیموری هرات دوباره بازشناسی و اعمار شد. پخش این رویداد، سرا زیرشدن زایرانی بیشمار و ایجاد شهر مقدس "مزارشریف" را در پیرامون آرامگاه به دنبال داشت.

گرچه به زیارت آمدن شیفته گان حضرت علی کرم الله وجهه، از نزدیکی ها و دور دست ها، در تمام مواقع سال صورت می گرفت و اما روز اورمزد فروردین ماه را حرمتی بیشتر در خور بوده است، هجوم مردم به زیارت آستان مرتضوی در روز های خوشگوار بهار افزونی می یافت و به این گونه، بنای "میله گلسرخ" سنگ مانی گردید.

ادامه دارد

(س. ج)

هندو های افغان ادعا دارند که با تعصب روبرو اند

هندو ها و سیک های افغانستان که یگانه اقلیت های قابل ملاحظه در کشور اند ادعا دارند باوجود سر نگونی رژیم طالبان آموزش و پرورش اطفال شان در مکاتب هنوز با تعصبات و مشکلات روبرو است.

نفوس هندوها در افغانستان در زمان حکومت داکترنجیب الله به ۲۰۰۰۰ نفر میرسید و اکنون این رقم به چند هزار نفر کاهش یافته است. زیرا یکدهه قبل هزاران نفر هندو در نتیجه جنگ و تعصبات مذهبی مجبور به فرار و مهاجرت به هندوستان شدند.

بعد از تدویر لویه جرگه و رویکار آمدن ادارات موقت و انتقالی عده ای ازین هندوها عزم بازگشت به کشوری را از قرنها در آن زندگی کرده اند نموده اند اما بسیاری شان بخاطر نداشتن خانه و سرپناه به اصطلاح درمیدان مانده اند، زیرا خانه های شان در نتیجه جنگ ها میان تنظیم های جهادی از بین رفته است.

او تار سنگ مدیر یگانه مکتب هندوها و رهبر هندوها در کابل میگوید (اطفال ما نمیتوانند در مکاتب عادی درس بخوانند زیرا اطفال مسلمان بخاطر موها و کره دست شان آنها را مورد آزار قرار میدهند. به این سبب اطفال ما فقط در معبد خود ما میتوانند درس بخوانند. در آنجا مضامین ریاضی، انگلیسی، زبان خود ما و مسایل دینی تدریس میشود.

وی افزود (ما، در غرب کابل از ۳۵ سال به اینطرف در یک معبد مکتبی داشتیم که قبل از جنگهای تنظیمی ۵۰۰۰ شاگرد در آن درس میخواندند و دیگران در مکاتب عادی حکومتی یکجا با مسلمانها درس میخواندند. قرار یک گزارش سازمان گزار شدهی جنگ وصلح،

تعصب برضد هندوها با بمیان آمدن گروپهای مجاهدین ظهور نمود و در سال ۱۹۹۲ پس از آنکه افراطیون هندومسجد بابری را که در قرن شانزدهم اعمار شده بود و در شهر آیودیا در ایالت اوتراپرادیش هند موقعیت داشت به این ادعا که گویا آنرا بر روی ویرانه معبد هندوها اعمار نموده بودند، تخریب نمودند، به اوج خود رسید. خانه ها و معابد هندوها و سیک ها را در سراسر افغانستان تاراج و به آتش کشیدند. در افغانستان هر دو فرقه هندو وسیک را هندو میگویند.

رژیم تند رو طالبان که در سال ۱۹۹۶ به قدرت رسید فیصله نموده بود که هندوها باید یک نشان مخصوص را به تن میکردند تا از مسلمانها فرق میشدند که سیاست نازی ها برضد یهودها در جنگ جهانی دوم را بیاد می آورد و باعکس العمل خشم الود مردم در سراسر جهان مواجه گردید.

ازاوتار سنگ پرسیده شد که چرا مشکل شانرا با وزارت معارف مطرح ننموده اند. وی در پاسخ گفت (ما میخواهیم که اطفال ما با مسلمانها یکجا در مکاتب عادی به کمک وزارت معارف درس بخوانند. اما در شرایطی که اطفال ما حتی با خواندن ونوشتن در زبان مادری خودشان بخوبی بلد نیستند برای شان دشوار است که زبان دری یا پشتو را فرا بگیرند. ثانیا اطفال ما ترس دارند که موها، کره دست و اسمای شان انها را از همصنفان شان تفریق خواهد کرد و آنها را مورد استهزا قرار خواهند داد).

کمال جیت ۱۰ ساله که در معبدی مصروف فراگرفتن تعالیم دینی است میگوید (اگر ما یکجا با مسلمانها درس بخوانیم آنها مارا رشخند میکنند یک خانم هندو که نه خواست نامش را بنویسم گفت (قبل از جنگ ها من در یک مکتب محلی در نزدیک معبد مان درس خواندم آن وقت بین مسلمانها و هندوها معضله ای نبود. حلاتفوس ما کاهش یافته و اطفال ما نمیتوانند با مسلمانها یکجا درس بخوانند. افزون بر آن مشکلات زبان نیز دارند).

امر پرکاش، یک هندو از ولایت غزنی که برای تجارت به کابل آمده است میگوید (در غزنی، ما حتی یک مکتب هم نداریم بسیاری اطفال ما به خواندن و نوشتن بلد نیستند. در جریان جنگ ها در حق ما زشتی های روا داشتند اطفال ما هنوز میترسند و نمیتوانند حتی برای خرید تر کاری بازار بروند در حالیکه ما میخواهیم که مثل گذشته همه ما یکجا زندگی کنیم و یکجا درس بخوانیم).

در لیسه غازی ایوب خان منیش کمار ۱۳ ساله، یگانه هندوی این مکتب میگوید که با همصنفانش هیچ معضله ای ندارد. و به افتخار می افزاید: من در وقت های فارغ آهنگ های هندی را برای صنفی هایم ترجمه میکنم. از یکسال قبل که من به این مکتب آمدم با هیچ مشکلی روبرو نشده ام در ساعات دنیات من از صنف می بر آیم. ما همه افغان هستیم و همه ما باید به کشور خود خدمت کنیم).

سادات مدیر مکتب لیسه غازی ایوب میگوید (بچه های هندو اگر به مکتب ما بیایند با هیچ مشکل مواجه نخواهند شد قبل از جنگها نصف شاگردان ما را هندوها تشکیل میداد و همه بسیار بخوبی و بدون کدام مشکل به تعلیمات شان ادامه میدادند. ما به منیش کمار گفته ایم که اگر با مشکلی بر میخورد راسا به نزد ما مراجعه کند).

ذبیح الله عصمتی معین وزارت معارف میگوید (هندوها هم افغان هستند و حق دارند که با مسلمانها یکجا به مکتب بروند. دروازه همه مکاتب بر روی همه باز است. اگر کسی بخواهد آنها را آزار و یا مورد تهدید قرار دهد. آنها میتوانند به مدیر مکتب شکایت کنند و اگر آن کار را کرده نتوانند میتوانند نزد ما بیایند و مشکل شان را بگویند).

راغلي ليک

د ارادی ورځپانې ښاغلی مسوول مدیر صاحب ته!

اسلام علیکم!

زما نېکی هیلی ومنی په ورځنیو چارو کې درته بریالیتوبونه غواړم.

په یوه سکتوری وزارت کې دنده ترسره کوم تقریباً د عالي رتبه مامورینو په قطار کې راځم تحصیلات مي عالی دی په مختلفو ادارو کې مي لکه د UN او NGO کار کړیدی او دادی اوس په خپله خوښه په دولت کې وظیفه لرم د خپل کار د چاپیریال د کړنو څخه ډیر مایوسه یم داواړه مامورین خو څه کوی، غټان، رئیسان او نور چې د وزارت په مختلفو برخو کې ګمارل شویدی په ډیره بی شرمی داسی رشوت اخلی لکه چې افغان نه وی او یائی د افغانستان په خاوره کې تحصیل نه وی کړی. د دوی کړه وړه چې ارزیابی کوم او د دوی کرکتر چې ګورم نو راته څرګنده شی چه د دوي یواځنی مقصد پانګه راټولول دی نو ډیر خپه شم زه هم په کرار نشوم د لوړو مقاماتو سره مي خبره شریکه کړه خو نتیجه یې ور نکړه ماته وویل شول چه معاش کم دی خیر دی.

په چرتونو کې ډوب وم په خپله اداره کې ناست وم چې یو انجینرصاحب دفتر ته راغی او د ارادی ورځپانه ورسره وه هغه می د لوستلو لپاره ورځخه وغوښتله د لمړی ځل لپاره مې د کب د ۲۵ نیټی د ورځپاڼې مضامین ولوستل ډیره مې خوښه شوه کله مې چې د (د ژوند څخه تیښته) په نامه مضمون پکی ولوست ډیرئې متاثره کړم او دا لیك مې تاسو ته ولیکه چه تاسو د جمعی اطلاعاتو کارکوونکی هم د جامعی د اصلاحاتو لپاره کارکوی او پدی هکله مضامین خپروی مورږ هم لدی نا خوالو څخه پوزی ته رسیدلې یو د حکومت لوړ مقامات هم د شفافیت حکمونه کوی خو دا به څوك وی چه دا ناروا عملونه کوی او کوم مرجع ده چې ددی ناروا کړنو مخه ونیسی او اداره امور ولی هغه کسان چه د کار اهلیت نلری په لوړو پوستونوکی مقرروی.

په درناوی

"حلیم"

In This Issue

1- Report Of The United Nations About Afghan Refugees
2- Australia To Expel Iraqis
3- A British Minister Resigns
4- Afghan Hindus Complain
5- Sadam Has 48 Hours
6- National Alliance And Cordiality
7- Youth Page
8- Received Letter
9- About *Nawroz* (New Year)
10-Poem

ERADA Daily
Daily Independent Publication, Publisher: Afghan Media Resource Center
Founder: Haji Sayed Daud, Chief Editor: Zuhoor Afghan
Mobil Phone: 070224787
070279304

اراده در ویرایش و پیرایش مطالب دست باز دارد
آدرس: پروان مینه (میدانهای بشارتگان سرک مسجد حاجی میر احمد)
تیلیفون موبایل: ۰۷۰۲۲۴۷۸۷
۰۷۰۲۷۹۳۰۴

اراده د افغان نشراتي مرکز خپرونه
زیر نظر هیأت تحریر انتشار میابد
مدیر مسوول: ظهور افغان
سکرتر مسوول: سید محمد "عادل"
معاون: اسماعیل "تیمور"

موسس و صاحب امتیاز: حاجی سید داود
اندیشه و عقاید مطرح شده از سوی نویسنده گان به خودشان مربوط است
کمپوز ودیزاین انجینر: محمدجمیل "امیری" چاپ: مطبعه مرکز نشرات افغان
قیمت فی شماره (۲) افغانی